

sp. SP-411/2019-110

ev. č. 218/2019

Plán vedeckovýskumnej činnosti Slovenského technického múzea na obdobie rokov 2019 – 2022

Príloha Konceptie vedeckovýskumnej činnosti Slovenského technického múzea

V súlade so zameraním a špecializáciou Slovenského technického múzea, a zároveň v súlade s hlavnými cieľmi vedeckovýskumnej činnosti definovanými v Konceptii vedeckovýskumnej činnosti STM, Slovenské technické múzeum plánuje riešiť v období rokov 2019 – 2023 nasledovné vedeckovýskumné úlohy:

1.

Téma: **Strojárske meradlá v zbierkovom fonde STM**

Riešitelia: Ing. Erik Benko

Obdobie: 2017 – 2019

Výstup: katalóg, scenár výstavy

Cieľ: Výskumnou prácou podrobne zmapovať zbierkové predmety v jednotlivých referátoch STM, rozdeliť ich podľa určenia a jednotlivých kritérií. Vykonať výskum o vývoji meradiel, ich určeni, presnosti a použiteľnosti. Spracovať katalóg meradiel, ktorými disponuje STM a zároveň vypracovať scenár výstavy „Meranie v strojárstve“.

Predp. náklady: 4 500 Eur

2.

Téma: **Fyzikálne pomôcky v zbierkach STM a MŠaP**

Riešitelia: Mgr. Martina Ďuricová – Mgr. Michaela Gallusová

Obdobie: 2017 – 2019 / k 31. 12. 2018 prerušená

Výstup: katalóg (fontés)

Cieľ: Medziinštitucionálna vedeckovýskumná úloha mapuje obsah fyzikálnych učebných pomôcok v zbierkových fondoch Slovenského technického múzea a Múzea školstva a pedagogiky v Bratislave, ktoré sa používali na našom území a okrem toho je zámerom získať informácie o firmách a výrobcoch učebných pomôcok.

Náklady: 2 550 Eur (spolufinancovanie edičného výstupu MŠaP Bratislava)

Náhradná téma: **Meradlá v zbierke Fyzika v zbierkovom fonde STM**

Riešiteľ: Mgr. Martina Ďuricová

Obdobie: 2019 – 2020

Výstup: katalóg meradiel, scenár výstavy

Cieľ: Vedeckovýskumná úloha sa bude venovať vývoju merania všeobecne, histórii fyzikálnych jednotiek, najmä základných jednotiek sústavy SI, výskumu meradiel v zbierke fyziky. Cieľom tejto práce je zmapovať meradlá v zbierke fyziky, od najstarších, netradičných a získať prehľad o všetkých meradlách v zbierke fyziky STM.

Predp. náklady: 4 500 Eur

3.

Téma: **Remorkér Šturec**

Riešitelia: Mgr. Martin Goduš

Spolupráca: I. Mrva, J. Bohunský, K. Púha

Obdobie: 2017 – 2019/predĺžená do 2020

Výstup: štúdia (monografia)

Cieľ: Sústreďenie informácií o histórii lode, technických parametroch, vybavení. Podrobná analýza, zachytenie histórie lode. Využitie pri realizácii tzv. lodného múzea na remorkéri Šturec.

Pred. náklady: 954 EUR

4.

Téma: **Staničné dopravné prostriedky na prepravu batožín (Od rudly po multikáru)**

Riešitelia: Mgr. Pavel Habáň

Obdobie: 2017 – 2018 / predĺžená do IV. 2019

Výstup: publikácia

Cieľ: Technická a historická dokumentácia špeciálnych bezmotorových i motorových lokálnych dopravných prostriedkov slúžiacich na prepravu batožiny v priestoroch železnice od vzniku parnej železnice až po rok 1989 na našom území, Práca sa bude venovať technickému vývoju a druhovému zastúpeniu uvedených dopravných prostriedkov, pričom v textovej časti výstupu je cieľom ozrejmiť historický vývoj batožinových vozíkov a v obrazovej časti fotografickú a technickú dokumentáciu.

Pred. náklady: 1 530 Eur (bez edičného výstupu)

5.

Téma: **Čaro bakelitu – katalóg**

Riešitelia: Ing. Ladislav Klíma

Obdobie: 2017 – 2018 / predĺžená do VI. 2019

Výstup: katalóg

Cieľ: Predmetná úloha svojím obsahom nadviaže na vedecko-výskumnú úlohu riešenú v roku 2007 „Dokumentácia vedy a techniky v múzeách na Slovensku – Dizajn bakelitu v zbierkovom fonde STM“, ktorá si kládla za cieľ zmapovať v jednotlivých zbierkach výskyt zbierkových predmetov, u ktorých bol ako materiál použitý bakelit. Plánovaná realizácia katalógu „Čaro bakelitu“ zároveň nadviaže na štatutárnu výstavu rovnomeného názvu sprístupnenú v STM v roku 2017.

Náklady: 8 000 Eur

6.

Téma: **Projekčná technika v zbierkovom fonde STM**

Riešitelia: Ing. Marián Majerník

Obdobie: 2017 – 2019

Výstup: katalóg (fontés)

Cieľ: Úloha poskytne ucelený prehľad o projekčnej technike – histórii a vývoji vo svete a u nás. Získa sa prehľad o tejto technike nachádzajúcej sa v zbierkovom fonde STM (Košice, Múzeum J. M. Petzvala v Sp. Belej, Múzeum kinematografie r. Schusterovej v Medzeve). Všetky tieto podklady budú slúžiť ako základ pre ďalšie rozširovanie zbierkového fondu i ako námet pre štatutárnu výstavu „Projekčná technika“.

Náklady: 4 300 Eur

7.

Téma: **História počítačov v bývalom Československu**

Riešitelia: Ing. Jozef Roman

Obdobie: 2017 – 2019 / pozastavená k 1. 1. 2018

Výstup: štúdia

Cieľ: Získanie uceleného prehľadu o búrlivom a špecifickom období vývoja výpočtovej techniky v bývalom Československu a poznatkov o konkrétnych zbierkových predmetoch už uchovávaných v zbierkovom fonde STM vytvorí hodnotný teoretický základ pre ich prípadnú možnosť dynamickej prezentácie (prezentačné ukážky, príp.

hry). Napriek nemožnosti spolupracovať v období socializmu so "západným" svetom však i v ČSSR vzniklo mnoho zaujímavých až unikátnych IT projektov.

Pred. náklady: 2 000 EUR

8.

Téma: **Objekty banskej ťažby a železiarskej výroby na východnom Slovensku**

Riešitelia: Ing. Monika Žuffová – Ing. Dagmar Lobodová – Monika Jahodová

Obdobie: 2017 – 2019

Výstup: elektronická publikácia

Cieľ: Kontinuita objektov banskej ťažby a železiarskej výroby na východnom Slovensku. Prieskum a zdokumentovanie súčasného stavu a ich (ne)využitie verzus minulosť. Prínosom medziodborovej vedeckovýskumnej úlohy bude možnosť získania podrobných odborných informácií o objektoch banskej ťažby a železiarskej výroby východného Slovenska z jedného novovzniknutého zdroja, a tým by mala byť e-book.

Pred. náklady: 5 000 EUR

9.

Téma: **Objekty železiarskej výroby na východnom Slovensku – Abov, Zemplín**

Riešitelia: Ing. Dagmar Lobodová – Monika Jahodová
zmena k 20. 10. 2016 (vstupné oponentúry – názov), 10. 9. 2018 (Ing. Žuffová – MD)
Ing. Dagmar Lobodová – Monika Jahodová

Obdobie: 2017 – 2019

Výstup: elektronická publikácia

Cieľ: Dokumentácia objektov železiarskej výroby na východnom Slovensku v oblasti Abov, Zemplín. Prieskum a zdokumentovanie súčasného stavu a ich (ne)využitie verzus minulosť. Prínosom medziodborovej vedeckovýskumnej úlohy bude možnosť získania podrobných odborných informácií o objektoch železiarskej výroby východného Slovenska z jedného novovzniknutého zdroja, a tým by mala byť e-book.

Pred. náklady: 5 000 Eur

10.

Téma: **Československé automobily po r. 1948 (v zbierkach STM)**

Riešitelia: Ing. Erik Benko

Spoluriešitelia: Mgr. Pavel Habáň, Miroslav Kollár

Obdobie: 2020 – 2022

Výstup: katalóg

Anotácia: Cieľom riešenia tejto úlohy je zmapovať a sprehľadniť obsah zbierok Strojárstvo a Doprava automobilová, konkrétne automobily vyrábané v bývalom Československu do roku 1989. Sprístupniť širokej verejnosti a odborným inštitúciám informácie formou uceleného a prehľadného katalógu.

Pred. náklady: 2 300 Eur

11.

Téma: **Slnčné hodiny a horológiá na Slovensku**

Riešitelia: Ing. Marián Majerník

Spoluriešiteľ: Magdaléna Semanová

Obdobie: 2020 – 2022
Výstup: katalóg, podklady pre akvizičnú činnosť
Cieľ: Riešitelia nadviažu na publikáciu vydanú STM v r. 1980 – Adamuv, P.: Slnčné hodiny na Slovensku. Zdokumentujú existujúce slnečné hodiny, porovnajú, doplnia ich aktuálny stav s publikovaným stavom z roku 1980. Práca bude rozšírená o horológiá tzv. astronomické hodiny (orloje).
Pred. náklady: 4 000 Eur

12.
Téma: **História propelera KAMZÍK**
Riešitelia: Mgr. Martin Goduš
Obdobie: 2020 – 2022
Výstup: katalóg
Cieľ: Zámerom je podrobnejšie zmapovať históriu plavidla, poukázať na posledný propeler Bratislavy, ktorý plával na Dunaji. Cieľom bude vytvoriť publikáciu, kde bude prezentovaná história plavidla, budú ukázané vrátane varianty predošlých riešení, a možné potenciálne využitie plavidla pre muzeálne múzejné účely.
Pred. náklady: 2 500 Eur

13.
Téma: **Železničné vodojemy**
Riešitelia: Mgr. Pavel Habáň (externý riešiteľ), Mgr. Martin Goduš
Obdobie: 2020 (VI. 2019) – 2021
Výstup: štúdia
Cieľ: Úloha ozrejní historický vývoj a technologické riešenia stavieb (štúdium jednej z neoddeliteľných tém histórie železničnej dopravy, spôsob zásobovania parných lokomotív vodou), súvisiacich so zavedením parnej železničnej dopravy na našom území počas ich storočnej existencie. Dokumentácia (fotodokumentácia) jestvujúcich objektov (doplnená o archívne fotografie objektov už zaniknutých), opis ich historického vývoja (z pôvodných mestských vodojemov či samostatných), podľa možností doplnenie o dobovú projektovú dokumentáciu.
Pred. náklady: 300 Eur

14.
Téma: **„Josef & Jan Frič“ vs „Srb & Štys“. Dokumentácia prístrojov presnej mechaniky a optiky v zbierkovom fonde STM**
Riešiteľ: Ing. Pavol Takáč
Obdobie: 2019 – 2021
Výstup: scenár a reinštalácia expozície, podklady pre akvizičnú činnosť
Cieľ: Sumarizácia presnej geodetickej a optickej techniky predmetných spoločností v zbierkovom fonde STM v Košiciach. Cieľom je odborná klasifikácia a zhodnotenie kvalitatívnych vlastností optickej techniky, inovatívnych technicko-priemyselných aspektov výroby, ako aj zhodnotenie využiteľnosti v rámci budovania geodetických základov t. j. triangulačných a nivelačných sietí. Riešenie úlohy podlieha potrebám získavania technických informácií (hlavne dobových) o predmetoch spomínaných spoločností, čím sa zabezpečí vysoká úroveň pri budovaní vedomostného systému

múzea, resp. kvalita pri zhodnocovaní technicko-historickej povahy zbierkových predmetov fondu. Komparácia konkurentov a ich výrobkov, analýza ich zámerov. Systematická akvizičná činnosť zameraná na absentujúce predmety z portfólia spoločností technicko-historickej povahy a hodnoty.

Pred. náklady: 11 450 Eur

15.

Téma: **Dokumentácia priemyselného dedičstva na Slovensku so zameraním na hutnícke pamiatky v regióne Gemer**

Riešitelia: Ing. Dagmar Lobodová

Spoluriešiteľ: Monika Jahodová

Obdobie: 2020 – 2022

Výstup: brožúra

Cieľ: Hlavným cieľom VVÚ je integrovaná ochrana a rozvoj objektov priemyselného dedičstva, ako integrálnej súčasti kultúrneho dedičstva, prehodením evidencie a dokumentácie priemyselných pamiatok evidovaných v Ústrednom zozname Pamiatkového úradu Slovenskej republiky z hľadiska vedeckých a technických hodnôt formou systematického celoplošného terénneho prieskumu v regióne Gemer v úzkej súčinnosti s inými organizáciami pamiatkovej starostlivosti. Odporúčania ich zachovania, rekonštrukcie či asanácie, návrh na vyhlásenie za kultúrnu pamiatku. VVÚ je pokračovaním predošlej VVÚ (Abov, Zemplín).

Pred. náklady: 1500 Eur

V Košiciach, 27. 3. 2019

Vypracovala: Mgr. Zuzana Šullová
námestníčka GR STM
pre odborné činnosti

Schválil: Ing. Eugen Labanič
generálny riaditeľ